

Den beste medisinen

LEGEUTDANNING: Lite er meir føreseieleg enn at dei privilegerte slår kringvern om særrettane sine. Difor er det inga overrasking at rektorane ved universiteta i Bergen, Oslo, Trondheim og Tromsø (BOTT) står saman i solidaritet mot modellen som er utvikla for oppstart av medisinstudium ved Universitetet i Stavanger (UIS).

Klaus Mohr
Rektor, Universitetet i Stavanger

Et sak er me einigje om: Målet må vere å utvikle kapasiteten for medisindanninga i Noreg. Dette er i tråd med målet til regjeringa, prinsippa i WHO sitt charter og ikkje minst med tilrådingane frå Grimstad-utvalet.

Halvparten av Grimstad-utvalet tilrådde at aukn i kapasitet kan slås gjennom studiemodellar som den UIS no har utvikla, og at fleire universitet kunne få rett til å tildele candid med.-graden enn dei fire som har denne retten i dag.

UIS-modellen vil slå an

Vår studiemodell er risik, rimelig og treffsikker. Med opptak av studentar som har tre års studietid frå utlandet, kan me fornyne helsesektoren i Noreg med nyutdanna legar allerede etter tre år. Tre år med studiar kostar mindre enn seks år. Det viktigaste er likevel at innhaldet i vår studiemodell treff godt på dei spesielle behova i helsevesenet.

Studietilbodet vårt er utvikla av framifrå fagfolk ved UIS og Stavanger universitetsstudium, samt nøyaktar i Norsk medisinstudentforening og leiarar av Foreninga for norske medisinstudentar i utlandet. Modellen set studenten i sentrum, med praksisnær og utfordringsbasert læring i tverrfaglege team, kombinert med systematisk individuell tilbakemelding på løpande basis. Innhaldet er tilpassa dei mest aktuelle problemstillingane i norsk helsevesen, med spesiell vekt på allmennpraksis, pasientforlep, samarbeid og samhandling, og med eit høgt innslag av helse-teknologi.

Så snart innhaldet i vår studiemodell blir kjent, vil ein sjå ei tilpassing frå BOTT-universiteta til liknande tankesett. Slik er det med konkurranse: han skjer for alle. Nettopp difor vil ei opning for medisindanning vere det beste for pasientane, for Helse-Noreg – og for studietilbodet til dei andre lærestadane.

Om utlandsmodellen ikkje skulle vinne fram, så vil me gjerne vurdere samarbeid med andre universitet, så lenge samarbeidet er balansert, med gradsnett og studieplassar til begge partar i samarbeidet.

Alt ligg til rette

I regionen har me ledig medisinsk kompetanse ved UIS og i primær- og spesialisthelsetenesta. Studiemodellen vår har vore til grundlag fagfelle-vurdering, med sær gode tilbakemeldingar. Me har infrastruktur, pågangsmot og ein region som er klar med pengar til oppstarten.

Likevel blir me altså stoppa av ei forskrift som seier at berre fire universitet kan tilby denne utdanninga, uavhengig av kvalitet og kompetanse ved andre universitet. Det som høyrer til framtida for fesiingsbasert utdanning er openheit, nyskaping og livlighet. Det som er indutert er fleiskrifther og regelstyrte privilegium.

Frå arbeidet inni «Alexander L. Kielland»-plattformen i oktober 1982, tre og et halvt år etter havariet. Smulgen skjedde i Gandsfjorden.

© CHUT S. VINDFALLET

Avklaring av fire punkt om Kielland-havariet

HISTORIE: Det skrives i disse dager nye i Aftenbladet om «Alexander L. Kielland»-havariet for 40 år siden, der 123 mennesker mistet livet. Noe av dette bør ikke stå uimotsagt.

Holger Boge
Tilgjengelig på Hærens tross

Christen Magne Jensen
Gassende teknisk sjef i Stavanger Drilling

Børre Jonassen Ljøkjendal
Gassende vektspesjell i Stavanger Drilling

1. Vår sprekken kjent?

Det er blitt hevdet av flere at plattformstøt Torstein Sæd kjente til sprekken og holdt den under oppskutt. Og at det første han gjorde da han kom om bord i en ny periode, var å gå ned i søyla for å inspisere sprekken.

Dette virker rart, dersom man snakker om sprekken i staget D-6, som utløste havariet. Sprekken i D-6 var å finne på et «vått» stag, fylt av sjøvann, som både i operativt dyppende på 22 meter, og i hardt vær dyppende på 18 meter er mange meter under vann. Så at Sæd skulle ha kontrollert denne sprekken under vann innvendig i søyla, faller på sin egen urimelighet.

Og det som man skulle se etter, var korrosjon og mulig sprekkdannelse. Stavanger Drilling fikk aldri informasjon om at sprekkar var observert.

For å være sikker på finne denne sprekken, måtte plattformen ha vært slept inn til smalt farvann og de-ballastert til minimum dyppende. Området der sprekken befant seg, måtte ha blitt høytrykksprøyt og også mest sannsynlig sandblåst og undersøkt med testmetoder som ikke påvirket mekaniske eller kjemiske egen-

skaper (NDT) for at sprekken skulle blitt oppdaget.

Dette var ikke en sprekk som man kunne se med det blotte øye, eller stikke handa inn i, selv om man de-ballasterte plattformen opp til nesten dyppende på felnet og hadde en visuell inspeksjon fra en lettbat.

2. Eksplosjonsteorien

Sivilingeniør Ole Østlund fremsatte en teori om at plattformen ble utsatt for en sabotasjehandling og sprengt. Dette var jo spennende. Men det var ikke mulig å diskutere med Østlund, selv om professor Carl Martin Larsen ved NTNU gjorde flere forsøk. Ole Østlund lotte seg på sin teori, så professoren måtte gi opp.

Eter at plattformen var smadd, ble teorien til Ole Østlund undersøkt av kommisjonen og omtalt i tilleggsuttalelsen. Her kommer kommisjonen til at noen omfattende skader som var nevnt som mulig bevis for denne teorien, var forenlig med skader som var påført riggen under plassering av oppdriftsmidler under det første målykkede snu-forsøket.

Torgeir Moan i kommisjonen tilføyde at dersom det hadde vært en eksplosjon med så høye temperaturer at stålstrukturen ble endret, ville målingen ha boblet eller vært beent. Det var den ikke.

3. Ankerlineteorien

I sine kommentarer til den norske granskingen hevdet det franske verftet CFEM i 1981 at plattformen ikke var bygget feil, men at den var brukt feil. De viste blant annet til at plattformen skulle bruke ti ankerlinjer, og ikke åtte, slik det ble gjort da ulykken skjedde. De mente at en da fikk for store laster inn i området som røk, og at det var årsaken til bruddet.

De fremla ikke noen begrunnelse for at det skulle være slik, eller noen analyse.

Torgeir Moan i havari-kommisjonen anførte at de hadde gjort analyser som

viste at lastene for forankringssystemet, uavhengig av bruken, var for små til at det kunne ha ført til bruddet.

Forslag fra Stavanger Drilling til oppankring-mønster med åtte anker for å unngå skade på feste installasjoner og rørdedninger, ble ved flere anledninger berømt av NTNU og alltid godkjent av Veritas.

Plattformen «Henrik Ibsen» ble også opprøkket med åtte ankerlinjer uten at dette førte til skade på strukturen. Men «Henrik Ibsen» hadde jo ikke en sveise-fel i dra på fra verftet i Frankrike.

4. Smulgen av vraket

Høsten 1980 ble det gjort et forsøk på å snu «Alexander L. Kielland». Hensikten med å snu riggen var todelt: Finne omkomne, og ytterligere årsaksgranskning. Det var ikke på noe tidspunkt planer om å snu riggen for å reparere den og sette den i drift igjen, slik det hevdes av Ask Siva Myhne i «Plattformen som ikke kunne velde».

Det var forsikringssekskapene som vurderte, hadde kompetansen og valgte ut kontraktør for denne snuoperasjonen. Valget falt på et engelsk firma som ville bruke store ballonger med trykkluft for å snu vraket. Stavanger Drilling hadde ikke kompetanse på denne type operasjoner, men undertegnet Holger Boge var med som observatør.

Forsøket ble stanset av myndighetene da de ikke hadde tillit at forsøket ville lykkes. Problemet var at ballongene som skulle sørge for oppdriften og snu riggen, støtte på skarpe ståldeler på riggen da de ble blåst opp og sprakk i stort antall.

På et møte i Oslo med fiskeriminister Eivind Solle ble snu-forsøket stanset, og riggen ble igjen senket slik at kun de fire pontongene var synlige.

Avklaring av fire punkt om Kielland-havariet

HISTORIE: Det skrives i disse dager mye i Aftenbladet om «Alexander L. Kielland»-havariet for 40 år siden, der 123 mennesker mistet livet. Noe av dette bør ikke stå uimotsagt.

Holger Boge

Avklaring av fire punkt om Kielland-havariet

1. Var sprekken kjent?

Det er blitt hevdet av flere at plattformsjef Torstein Sæd kjente til sprekken og holdt den under oppsikt. Og at det første han gjorde da han kom om bord i en ny periode, var å gå ned i søyla for å inspisere sprekken.

Dette virker rart, dersom man snakker om sprekken i staget D-6, som utløste havariet. Sprekken i D-6 var å finne på et «vått» stag, fylt av sjøvann, som både i operativt dypgående på 22 meter, og i hardt vær dypgående på 18 meter er mange meter under vann. Så at Sæd skulle ha kontrollert denne sprekken under vann innvendig i søyla, faller på sin egen urimelighet.

Og det som man skulle se etter, var korrosjon og mulig sprekkdannelse. Stavanger Drilling fikk aldri informasjon om at sprekker var observert.

For å være sikker på finne denne sprekken, måtte plattformen ha vært slept inn til smult farvann og de-ballastert til minimum dypgående. Området der sprekken befant seg, måtte ha blitt høytrykkspylt og også mest sannsynlig sandblåst og undersøkt med testmetoder som ikke påvirket mekaniske eller kjemiske egenskaper (NDT) for at sprekken skulle blitt oppdaget.

Dette var ikke en sprekk som man kunne se med det blotte øye, eller stikke handa inn i, selv om man de-ballasterte plattformen opp til minste dypgående på feltet og hadde en visuell inspeksjon fra en lettboat.

2. Eksplosjonsteorien

Sivilingeniør Ole Østlund fremsatte en teori om at plattformen ble utsatt for en sabotasjehandling og sprengt. Dette var jo spennende. Men det var ikke mulig å diskutere med Østlund, selv om professorer Carl Martin Larsen ved NTNU gjorde flere forsøk. Ole Østlund låste seg på sin teori, så professoren måtte gi opp.

Etter at plattformen var snudd, ble teoriene til Ole Østlund undersøkt av kommisjonen og omtalt i tilleggsuttalelsen. Her kommer kommisjonen til at noen omtalte skader som var nevnt som mulig bevis for denne teorien, var forenlig med skader som var påført riggen under plassering av oppdriftsmidler under det første mislykkede snu-forsøket. Torgeir Moan i kommisjonen tilføyde at dersom det hadde vært en eksplosjon med så høye temperaturer at ståkstrukturen ble endret, ville malingen ha boblet eller vært brent. Det var den ikke.

3. Ankerlineteorien

I sine kommentarer til den norske granskningen hevdet det franske verftet CFEM i 1981 at plattformen ikke var bygget feil, men at den var brukt feil. De viste blant annet til at plattformen skulle bruke ti ankerliner, og ikke åtte, slik det ble gjort da ulykken skjedde.

De mente at en da fikk for store laster inn i området som røk, og at det var årsaken til bruddet.

De fremla ikke noen begrunnelse for at det skulle være slik, eller noen analyser.

Torgeir Moan i havarikommisjonen anførte at de hadde gjort analyser som viste at lastene for forankringssystemet, uavhengig av bruken, var for små til at det kunne ha ført til bruddet.

Forslag fra Stavanger Drilling til oppankring-mønster med åtte anker for å unngå skade på faste installasjoner og rørledninger, ble ved flere anledninger beregnet av NTNU og alltid godkjent av Veritas.

Plattformen «Henrik Ibsen» ble også oppankret med åtte ankerliner uten at dette førte til skade på strukturen. Men «Henrik Ibsen» hadde jo ikke en sveisefeil å dra på fra verftet i Frankrike.

4. Snuing av vraket

Høsten 1980 ble det gjort et forsøk på å snu «Alexander L. Kielland». Hensikten med å snu riggen var todelt: Finne omkomne, og ytterligere årsaksgranskning.

Det var ikke på noe tidspunkt planer om å snu riggen for å reparere den og sette den i drift igjen, slik det hevdes av Aslak Sira Myhre i «Plattformen som ikke kunne velte».

Det var forsikringsselskapene som vurderte, hadde kompetansen og valgte ut kontraktør for denne snuoperasjonen. Valget falt på et engelsk firma som ville bruke store ballonger med trykkluft for å snu vraket. Stavanger Drilling hadde ikke kompetanse på denne type operasjoner, men undertegnede Holger Boge var med som observatør.

Forsøket ble stanset av myndighetene da de ikke hadde tiltro at forsøket ville lykkes.

Problemet var at ballongene som skulle sørge for oppdriften og snu riggen, støtte på skarpe ståldeler på riggen da de ble blåst opp og sprakk i stort antall.

På et møte i Oslo med fiskeriminister Eivind Bolle ble snuforsøket stanset, og riggen ble igjen senket slik at kun de fire pongtongene var synlige.